1854.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG 22 AUGUSTUS.

AANBESTEDING VAN TURF.

Gegadigden, welke in aanmerking wenschen te komen tot de levering van *vijfhonderd* à *duizend* ton beste BAGGERTURF, ten dienste van het Gouvernementshuis, te Leeuwarden, worden verzocht, hunne Monsters, uit minstens *tien* turven bestaande, vóór de 28 Augustus 1854, aan het genoemde Gouvernementshuis te doen bezorgen, onder bijvoeging van een *gesloten* billet, bevattende hunnen naam en den naasten prijs, tegen welken men de leverantie wenscht te volbrengen; zullende dat billet aan het Monster behoorlijk moeten worden vastgehecht.

De Commissaris des Konings in de Provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 18 Augustus 1854 te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 14.80.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 295.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 295.00.

Leeuwarden, den 19 Augustus 1854.

Voor den Commissaris des Konings in de provincie Friesland, *afwezig*,
Het lid der Gedeputeerde Staten,
C. J. VAN DER VEEN.

PUBLICATIE.

DE **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 14 dezer, ter kennis der ingezetenen:

1. dat, wederom, van den 12 tot en met den 18 dezer, 29 gevallen van besmettelijke longziekte in de provincie zijn voorgekomen, als in de gemeenten: Ængwirden 1, Dantumadeel 2, Haskerland 1, Hindeloopen 1, Leeuwarden 1, Menaldumadeel 5, Oostdongeradeel 1, Utingeradeel 7 en Wijmbritseradeel 10, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 2452;
2. dat gedurende hetzelfde tijdvak de longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Bouke Gerrits Dijkema, te Niawier en Sijmen Sjoukes Dijkstra, te Akkrum, en gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Tjamke Sijbrens de Witte, te Ferwoude; de Weduwe Meije Lazes van der Zee, te Tjerkwerd; Tjerk Gerrits Deinema, te Hallum; Tjitske Renzes Keegstra en Meindert Pieters Meindertsma, beide te Niawier; Michiel Wiepkes Schotanus, te Hindeloopen; Jan Abels Franckena, te Stavoren; Berend Durks Demmer, te IJpecolsga en Wijtze Pieters Hoekstra, te Heeg.

Leeuwarden, den 21 Augustus 1854.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
C. J. VAN DER VEEN, *Loco Voorzitter*.
A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

WEENEN, 18 Augustus.

De generaal v. Hess is naar de oostelijke grenzen vertrokken, ten einde, gelijk door een onzer dagbladen wordt aangekondigd, aan het hoofd van het Oostenrijksche leger, 's Keizers bevelen ten uitvoer te brengen.

Men heeft echter nog geen berigt, dat de troepen de grenzen aan de zijde der Vorstendommen zijn overgetrokken. Volgens geruchten, zoude het tot eergisteren nog onbeslist zijn gebleven, of dit al of niet zoude behooren plaats te hebben, maar zoude op dien dag daartoe zijn besloten, en wel op grond, dat, indien daar langer mede werd gewacht, de Westersche Mogendheden de voorgenomene bezetting welligt als niet meer noodig zouden kunnen aanmerken, en van hare zijde daar bedenkingen tegen inbrengen, 't welk tot nieuwe verwikkelingen zoude kunnen leiden. Naar luid dezer geruchten, zoude de intogt der Oostenrijksche troepen in de Vorstendommen alsnu tusschen den 20 en den 24 Augustus plaats moeten hebben.

Van de zijde der Russische Regering, is, zegt men, aan onze Regering medegedeeld, dat, zoolang er Turksche troepen in Wallachye verbleven, de Russische strijdkrachten eene strategische positie in Moldavie zouden moeten blijven bezetten.

De Russen hebben aanzienlijke versterkingen naar Azie gezonden, doch het meest bedreigde punt is de Krim, waartegen de geallieerden eene magt zullen aanvoeren van 90,000 man, deels Turken, deels hulptroepen. De beraamde maatregelen worden zeer geheim gehouden. Alleen wordt verzekerd, dat, terwijl de Britsche vloot Sebastopol zal blokkeren, de Fransche en Turksche vloten elders werkzaam zullen zijn.

LONDEN, 17 Augustus.

Heden nacht even na twaalf ure is in Pimlico alhier een hevige brand in de uitgestrekte gebouwen, onder den naam van Cubitt's werkplaatsen bekend, uitgebroken, en wel in of nabij de werkplaatsen der kastenmakers of schrijnwerkers. Nadat de eerste pogingen tot blussching mislukt waren, zag men de vlammen uit meer dan honderd vensters en uit het dak naar buiten slaan, hetwelk, daar de gloed zich op de omliggende groote gebouwen en in het water van den Teems terugkaatste, een akelig, maar verheven schouwspel opleverde. De schade wordt op ver boven de vijftigduizend ponden sterling begroot. Verscheidene groote bestellingen, aan genoemde firma gedaan, zullen ten gevolge dezer ramp vooreerst niet uitgevoerd kunnen worden.

— In het vooruitzigt dat de Engelsche vloot en het leger in de Baltische en Zwarte zee zullen overwinteren, zijn met fabriekanten te Leicester en elders uitgebreide contracten tot het leveren van warme onderkleederen en kousen gesloten.

De Lords der Admiraliteit vragen een ruim getal goed gekoperde schepen, van 600 tot 850 tonnenlast, om gebezigd te worden tot het geregeld overbrengen van troepen, gedurende drie maanden of langer, bijaldien de openbare dienst zulks vereischt, tegen 20 schellingen per ton in de maand, ten einde andere schepen in de Zwarte zee te vervangen. Deze schepen moeten, volgens de vroeger ten opzigte van transportschepen gemaakte bepalingen, alle gewapend zijn.

— Brieven uit Lissabon zeggen dat de Portugesche Regering en het beste gedeelte der natie een geopperd plan tot eene vereeniging van Spanje en Portugal ten sterkste afkeuren. De Koning-Regent heeft geweigerd een onlangs naar Lissabon gekomen Spaansch gedeputeerde te ontvangen, die hem over deze vereeniging wilde onderhouden.

— Volgens de jongste berigten uit New-York bleef de toevloed van landverhuizers nog even groot als ooit. Het aantal aangekomen landverhuizers had in de eerste zeven maanden des jaars 171,054 bedragen, tegen 148,515 in hetzelfde tijdvak van 1853.

— De opbrengst van den graanoogst in de Vereenigde Staten wordt volgens eene gematigde berekening geschat op een vierde meer dan die van het vorige jaar, daar de minder ruime opbrengst van elk morgen lands meer dan vergoed werd door het grooter aantal met graan bestelde akkers.

PARIJS, 18 Augustus.

In den *Moniteur* is een Keizerlijk besluit afgekondigd, waarbij, behoudens de nadere goedkeuring der Wetgevende Kamers, eene som van acht millioen francs uit de middelen der dienst van 1854 wordt beschikbaar gesteld, om te dienen tot uitvoering zooveel mogelijk van de uiterste wilsbeschikkingen van Keizer Napoleon I. Deze had, gelijk men zich herinnert, in zijn testament over zeer aanzienlijke geldsommen, die hij van de Fransche schatkist vorderde of terugvorderde, beschikt ten voordeele van particulieren, steden en legercorpsen, die voor zijne zaak bijzonderen ijver getoond of groote verliezen geleden hadden. Spoedig na zijne troonsbeklimming benoemde Keizer Napoleon III eene commissie om te onderzoeken in hoever de veranderde tijdsomstandigheden en de beperktheid der beschikbare geldmiddelen toelieten thans nog de schuld te voldoen die onbetwistbaar door het testament van Napoleon I op Frankrijk gelegd was; en volgens het rapport dezer commissie was er eene som van minstens acht millioen francs noodig om aan de bedoelingen van den testateur, zooveel thans nog mogelijk was, eenigermate te kunnen voldoen. Deze som zal nu verdeeld worden als volgt: 1°. 300,000 fr. aan de officieren en soldaten van het bataillon van het eiland Elba of aan hunne weduwen en aan hunne kinderen; 2°. 200,000 fr. aan de gewonden bij Ligny en Waterloo; 3°. 1,500,000 fr. aan de officieren en soldaten, die sedert 1792 tot 1815 gestreden hebben voor den roem en de onafhankelijkheid der Fransche natie; 4°. 400,000 fr. aan de stad Briene; 5°. 300,000 fr. aan de stad Mery; 6°. 1,300,000 fr. aan de provincien die het meest geleden hebben door het tweemaal binnenrukken vanvreemde troepen en 7°. 4,000,000 fr. aan bijzondere legatarissen of aan hunne weduwen en aan hunne directe erfgenamen.

— In hetzelfde blad leest men, naar aanleiding van berigten uit Cassel, de dagteekening voerende van 11 Augustus, dat door geheel Duitschland de tijding van den terugtogt der Russen tot achter de Pruth, van de wisseling der laatste nota's te Weenen, en van den aanstaanden intogt der Oostenrijkers in de Donau-vorstendommen, met groote belangstelling was vernomen. Volgens die berigten, werd allerwegen verzekerd, dat de kleinere Staten van het Duitsch-Verbond zouden worden uitgenoodigd, om de helft hunner contingenten mobiel te verklaren. Die maatregel zou spoedig moeten worden uitgevoerd, derwijze, dat de troepen reeds in September op de hun aangewezene standplaatsen konden aankomen. Het contingent van Hessen, 't welk met dat van Saksen, van Luxemburg en van Nassau, het 9de corps uitmaakt, zou te Maintz en te Frankfort de aldaar in bezetting liggende Oostenrijksche troepen aflossen.

— Volgens berigten uit Konstantinopel van den 7 dezer, die met den telegraaph uit Triëst ontvangen zijn, was te Varna de inscheping der naar Sebastopol bestemde expéditie begonnen; zij zou, gelijk een dier berigten verzekert, uit zestig duizend man troepen bestaan en de Russische vesting te gelijk van de land en zeezijde aantasten. Latere tijdingen uit Konstantinopel van den 10 dezer, houden in, dat de expéditie naar de Krim, aldaar, uithoofde van de hitte, tot het laatst van deze maand is uitgesteld.

— Bijzondere brieven uit Madrid beoordeelen den staat van zaken aldaar uit een verschillend oogpunt; wat echter in allen duidelijk doorstraalt, is een zekere angst voor de toekomst. Men vreest namelijk, dat de nieuwe constitutie nog menigen schok zal hebben door te staan, alvorens zij met orde en rust uitvoering kan erlangen.

BERLIJN, 19 Augustus.

De *Preuss-Corresp.* betoogt, dat de verpligtingen, welke de beide groote Duitsche Mogendheden in het additioneel artikel van het tractaat van April op zich genomen hebben, door de ontruiming der Vorstendommen door de Russen, geheel vervuld zijn. Indien nog verdere stappen in het belang van Duitschland noodig zijn, dan behoort men daaromtrent op nieuw over een te komen.

HAMBURG, 18 Augustus.

Nopens de krijgsverrigtingen op de Alands-eilanden verneemt men, dat het hoofdcorps aan de zuidzijde van het voornaamste dezer eilanden is aan wal gekomen; dat eene tweede afdeeling, onder den kolonel Fieron, aan de noordzijde is ontscheept, en een derde corps, bestaande uit 1000 man Engelsche zeesoldaten, onder den kolonel Jones aan de noord-westzijde; — dat in 't geheel 10,000 man zijn geland, die onmiddelijk de sterkte aan alle zijden hebben ingesloten. De Russen hebben in den beginne slechts enkele bommen geworpen, welke geene schade hebben te weeg gebragt, doch door een van welke die sloep van den admiraal Parceval bijna was getroffen.

Den 14 dezer is het sterkste van de buitenwerken door de Engelsch-Fransche troepen vermeesterd, na een gevecht van eenige uren, en is aan de eilandbewoners in hunne kerken namens den Franschen opperbevelhebber verkondigd „dat de Alands-eilanden thans van het Russische juk bevreid waren."

Te Dantzig is het berigt ontvangen dat Bomarsund den 16 geheel en al door de geallieerden is bezet. 2000 Russen werden gevangen genomen, tewijl de Engelschen en Franschen ongeveer 120 man aan dooden en gekwetsten hebben verloren.

ZWOLLE, 20 Augustus.

In den afgeloopen nacht, ten 1 ure, werden de ingezetenen gewekt door het gelui der brandklok. In het stoomschip *de Stad Zwolle*, was brand ontstaan in de steenkolen, die men echter door de aangebragte hulp der brandspuiten heeft mogen meester worden.

SNEEK, 18 Augustus.

Het strekt ons tot bijzonder genoegen, te kunnen melden, dat de edel achtbare heer burgemeester dezer stad, de heer S. ten Cate, gemeend heeft aan het verlangen van Z. M. den Koning te moeten voldoen, en zijn onlangs gedaan verzoek om ontslag uit genoemde betrekking weder in te trekken.

LEEUWARDEN, 21 Augustus.

Gisteren zijn hier gevankelijk binnengebragt twee reeds niet zeer gunstig bij de politie aangeschreven personen, die 's nachts te voren in een land onder Goutum twee schapen ontvreemd en reeds geslagt hadden, doch door den eigenaar benevens eenigen zijner buren en knechten op heeter daad werden betrapt.

— De vorige week zijn alhier gearriveerd ongeveer 500 miliciens van de ligtingen van 1851 en 1852, ten einde aan de najaarsoefeningen van de beide bataillons van het 7de regement infanterie deel te nemen.

— Ook aan het Nederlandsch Zendelinggenootschap is, naar wij vernemen, door wijlen mevrouw Crommelin, geb. Brouwer, een legaat van *duizend* gulden gemaakt, en wel onder bepaling dat daarvan *drie honderd* gulden ter beschikking van de afdeeling *Friesland* zal blijven.

— De vorige week heeft te Sint Anna-Parochie de aanbesteding plaats gehad van het bepuinen en begrinden van den Ouden Bildtdijk van het gehucht Oude Bildtzijl, tot aan den zoogenaamden Attesweg, over de lengte van 1400 el. De laagste inschrijver was G. L. Boorsma, te Kollum, voor *f* 5,200.

— De 16 dezer is op het erf van den landbouwer Auke Jans Kuperus, onder Deinum, een blok hooi verbrand, zonder dat de oorzaak daarvan bekend is. De schade is echter van weinig belang.

— Donderdag jl. omstreeks 2 uur ontstond er, ten gevolge het broeijen van het hooi, brand in de schuur, staande op de Zathe en Landen onder Lichtaard, eigen aan vrouwe A. G. de Schepper, echtgenoote van Jhr. van Andringa de Kempenaer, te St. Anna-Parochie, en in gebruik bij Pieter Aukes Joha, met dat gevolg, dat de schuur met bijna al het daarin aanwezige hooi binnen weinige

uren [illegible] der vlammen werd, zijnde overigens alles, wat eenige waarde had, [illegible]. Door de [illegible] van Dokkum aangekomen brandspuit is de voorhuising behouden. Maar [illegible] was zoo wel het hooi als de huising tegen brandschade verzekerd.

Mogelijk ware het geweest, dat er bijna gelijktijdig, uit dezelfde oorzaak brand had ontstaan bij den landbouwer Pieter J. Knol, onder Wanswerd, indien het niet den vorigen avond, door het verwerken van het hooi en het blusschen der reeds daaruit komende vlam, met alle inspanning van krachten gelukt ware het gevaar te boven te komen.

— Bij missive van den 26 Julij ll., lett. D, 6de afd., heeft de minister van binnenlandsche zaken de heeren Commissarissen des Konings in de verschillende provincien aangeschreven, om opgave te doen betreffende den aanstaanden oogst, den voorhanden zijnden voorraad en de prijzen van de granen, en alzoo welke uitzigten het te velde staande gewas opent, en verder zoodanige opgaven als de commissiën en maatschappijen van landbouw en andere te raadplegen deskundigen zullen verschaffen, en wel om aan eene aanvraag van het Fransche gouvernement ten deze te kunnen voldoen.

— De minister van marine heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat twee vuurtorens zijn gebouwd op het eiland Schiermonnikoog; dat de lantarens daarop zijn geplaatst en de daarvoor bestemde catadioptrieke lichttoestellen daarin aangebragt en opgesteld worden.

Deze beide vuurtorens met hunne lichten zijn in onderling verband, bestemd tot eene duidelijke verkenning van de kust aldaar, en tot het aandoen van het *Friesche Zeegat*.

De lichttoestellen zijn van de 3de grootte en zullen een helder wit stilstaand licht vertoonen.

De ontsteking zal vermoedelijk plaats vinden in de maand September aanstaande. De dag der ontsteking, de boog van den horizon welke zal worden verlicht, en de afstand waarop deze verlichting zigtbaar zal wezen, zullen nader worden aangekondigd.

— De minister van justie heeft de 17 dezer de volgende aanschrijving gerigt aan de heeren procureurs-generaal bij de Provinciale Geregtshoven:

„Het is eene bekende zaak, dat het misdrijf van bedelarij tot nog toe niet overal op voldoende wijze werd beteugeld.

Het verzuim op vele plaatsen in de vervolging van dat wanbedrijf was voornamelijk toe te schrijven aan den last, welke op de betrokkene gemeente rustte, tot betaling der verplegings-kosten in het bedelaarsgesticht, waarheen het veroordeelend vonnis steeds de overbrenging moest gelasten.

Aan die verpligting om bij iedere veroordeeling wegens bedelarij de overbrenging naar een bedelaarsgesticht uit te spreken, is bij art. 19 der wet van 29 Junij jl. (*Staatsblad* no. 102), een einde gemaakt.

Die overbrenging zal voortaan alleen in geval van herhaling van dat misdrijf door den regter moeten worden uitgesproken.

Bij veroordeeling wegens bedelarij voor de eerste maal zal de regter de overbrenging wel kunnen, doch niet behoeven uit te spreken.

Deze verandering, welke op den 1 September eerstkomende in werking zal komen, geeft mij aanleiding om U Wel Ed.Gestr. op dit, voor de gemeenten verminderd bezwaar van vervolging wegens bedelarij aandachtig te maken, en op dien grond U Wel Ed. Gestr. tevens te verzoeken, de officieren van justitie tot vermeerderde waakzaamheid in de beteugeling en vervolging van dat wanbedrijf aan te sporen."

— De commissie van beheer en toezigt der droogmaking van het Haarlemmermeer heeft bekend gemaakt, dat zij zal overgaan tot de VIIde Verkooping van eene partij van ongeveer 1435 bunders van den Haarlemmermeer-polder, in de maand September eerstkomende, te Lisse.

— Volgens een door de *Amsterdamsche Courant* medegedeelden staat, bedroeg de feitelijke bevolking van Nederland op den 31 December ll. 3,903,233 en alzoo 35,226 zielen meer dan in 1852. In 1853 zijn geboren 53,563 jongens en 50,734 meisjes, te zamen 104,297; overleden zijn 39,179 van het mannelijk en 38,236 van het vrouwelijk geslacht, te zamen 77,415; er zijn alzoo meer geboren dan overleden 26,882; het aantal huwelijken heeft bedragen 24,487, en dat der echtscheidingen 79. Naar de godsdienstige gezindheden werd de bevolking verdeeld als volgt: Hervormden: Nederduitsche 1,715,621; Fransche of Waalsche 8110 en Engelsche of Presbyteriaansche 504; leden der Schotsche gemeente 115; Anglikaansche Episcopalen 482; Lutherschen: Evangelisch 55,304 en Herstelde Evangelisch 9572; Doopsgezinden of Mennonieten 39,726; Remonstranten 5158; Hernhutters of Moravische Broeders 299; Christelijke Afgescheidenen 45,933; Roomsch Katholieken 1,185,152; Oud Roomschen of van de Bisschoppelijke Klerezie 5401; Grieken 15; Israëlieten: Nederduitsche 58,608 en Nederlandsch Portugesche 3520; tot geene der genoemde gezindheden behoorende 1442.

— Onlangs is op den huize *Heemse*, bij Hardenberg, een schilderijtje verkocht, bij publieke veiling à *f* 2.60. De eigenaar is van meening, dat dit de echte Kenau Hasselaar is, door Rembrandt van Rhijn geschilderd, en heeft er reeds een bod van *f* 600 voor geweigerd.

— In het belang dergenen, die verlangen voorwerpen in te zenden ter Koninklijke Nederlandsche Tentoonstelling van Landbouw, welke plaats zal hebben te Arnhem in October 1854, is dienende: dat de opgave van de in te zenden voorwerpen moet geschieden van 1 tot 15 September aanstaande; dat de voorwerpen te Arnhem moeten aangekomen zijn tusschen 15 en 28 September, met het adres: *aan de Koninklijke Nederlandsche Tentoonstelling van Landbouw te Arnhem;* dat zij voorzien moeten zijn van getuigschriften en adressen, die te verkrijgen zijn bij de leden der hoofdcommissie in iedere provincie; en dat geheele of gedeeltelijke vrijdom van vervoer is toegestaan o. a. door de Nederlandsche Rhijnspoorweg-maatschappij; de stoombootreederij Harlingen; de Friesche stoombootreederij; de beurtschippers van Dokkum op Leeuwarden en van Dokkum op Rotterdam; door de de diligence-onderneming van van Gendt en Loos, en die tusschen de Lemmer en Leeuwarden, Sneek en de Lemmer enz.

Het volgende berigt is ons ter plaatsing toegezonden:

Jongstleden Donderdag had te Joure, het vergelijkend examen plaats, voor de openbare school te Oudehaske. — Van de 16 zich aangegeven hebbende sollicitanten, waren er 9 opgekomen. — De meeste goedkeuringsblijken werden gegeven aan M. Nieuwveen, H. de Jong en van Calker, onderwijzers te Makkinga, Heerenveen en Deventer. Zij werden dus op drietal geplaatst; doch eene bepaalde keuze en voordragt moet nog geschieden. De nieuwe schoolopziener van het 7de district, geadsisteerd, door den onderwijzer H. M. Bergsma, van Nijehaske, heeft naar eenparige getuigenissen van al de sollicitanten, dit eerste vergelijkend examen oordeelkundig en doeltreffend afgenomen. Het Gemeente-Bestuur van Haskerland heeft de sollicitanten op eene vereerende en waardige wijze ontvangen en behandeld.

Ds. Heinecken van Burum en Munnekezijl, heeft het beroep naar Berkel en Rodenrijs, aangenomen.

Zwolle, 20 Augustus. Dingsdag jl. werd alhier door den algemeenen kerkenraad der Hervormde Gemeente, uit het te voren gemelde zestal, het navolgende drietal geformeerd: DD. van Amerom, te Bolsward; de Graaf, te Apeldoorn; Brutel de la Rivière, te Monnickendam; de laatste bij overstemming tegen ds. Poortman, te Leerdam. Heden is daaruit beroepen de WelEerw. heer H. C. N. Amerom, predikant te Bolsward.

— Door den kerkeraad der Chr. Afgesch. Gemeente te Joure is het volgende drietal van predikanten geformeerd: DD. Duiker, te Oudega; van der Werp, te Ferwerd; Strik, te Burum.

VERKORT VERSLAG

VAN DEN TOESTAND DER PROVINCIE *FRIESLAND*

IN 1853,

aan de STATEN van dat Gewest gedaan door de

GEDEPUTEERDE STATEN,

IN DE ZOMER-VERGADERING VAN 1854.

(*Vervolg en Slot van* no. 65).

HOOFDSTUK XV. *Ambachts- en Fabrijknijverheid.* Even als in 1852, konden uit de gemeente-verslagen ook nu weder ten aanzien der Ambachts-nijverheid geene genoegzame opgaven worden geput, die gegronde gevolgtrekkingen konden [illegible]. Men meent echter te hebben opgemerkt, dat de duurte der levensmiddelen [illegible] eenen ongunstigen invloed heeft uitgeoefend.

De voornaamste fabrieken en trafieken in de provincie waren de [illegible] olie-, 45 houtzaag-, 3 koren- en houtzaag-, 46 koren-, 18 pel-, [illegible] pel-, 10 cement-, 4 run- en vol-, 5 run-, 1 papier-, 1 leer-, 10 [illegible] 1 verf- en 2 olie- en cementmolens; 7 zout-, 8 zeep-, 1 aardappelsiroop-, [illegible] 1 pik- en 2 traanziederijen; 22 kalk- en 9 jenever en likeurbranderijen; 7[illegible] brouwerijen; 2 azijnmakerijen; 20 steen-, 23 dakpannen-, 3 plateelwerk-, [illegible] vormen-, draaineer-, riool- en waterbuizen- en 19 grofaardewerkbakkerijen; [illegible] velleblooterijen en 10 wolkammerijen; 33 leerlooijerijen; 63 grutterijen; 36 [illegible] branderijen en droogerijen; 2 ankersmederijen; 5 kagchelsmederijen; 1 bra[illegible] fabriek; 1 loodertsfabriek; 1 stijfselfabriek; 1 papierfabriek; 2 Friesch gro[illegible] brieken; 35 tabaksfabrieken; 3 orgel- en pianofabrieken; 7 meubel- en spi[illegible] fabrieken; 3 olie- en traanzuiveringsfabrieken; 1 gazfabriek; 11 zwart- en bla[illegible] verwerijen; 5 katoendrukkerijen en spinnerijen; 1 zaklinnen en brouwdoekfabriek; 2 calicotweverijen; 1 katoen-, wollen- en andere stoffenfabriek; 71 grofsmederijen en 3 touwslagerijen van zwaar werk. Het getal werklieden, in al deze fabrieken en trafieken gebezigd wordende, was 3270. Hoezeer sommige fabrieken te wenschen overlieten, waren echter de meesten vooruitgegaan en was de toestand daarvan verbeterd.

HOOFDSTUK XVI. *Handel en scheepvaart.* De binnenlandsche handel was over het algemeen levendig. Wel is waar, gaven de steeds klimmende prijzen van veel artikelen daartoe aanleiding, doch er deed zich tevens in 't bijzonder een ondernemingsgeest kennen, die niet weinig tot den handelsbloei heeft bijgedragen. De uitkomsten waren dan ook voor den kleinhandel iets meer bevredigend, dan in 1852.

Het belangrijkst en uitgebreidst was de handel in boter, kaas, vlas, cichoreiwortelen, granen en zaden, vee, wol, manufacturen, koloniale waren, beenderen en lompen. De handel in huiden en vellen verminderde, terwijl die in turf der lage veenen zeer gedrukt was.

De binnenlandsche handel heeft insgelijks, over het algemeen, bevredigende uitkomsten opgeleverd. De voornaamste artikelen van invoer waren o. a.: ongezaagd hout 36,596 ton, staafijzer 6759 pond, gesmeed ijzer 56,240 pond, steenkolen 57,624 mud, potasch 46,018 pond, soda-asch 28,969 pond, rijst 78,357 pond, ruw zout 1,415,125 pond, ongesponnen katoen 551,643 pond, robbenhuiden 13,500 stuks, roet, smeer en talk 293,129 pond, ongehekelde hennip 194,170 pond, korenten 84,402 pond. De belangrijkste uitvoer-artikelen bestonden in: eetbare boter 9,701,735 pond, kaas 1,144,666 pond, vleesch en spek, hammen en worsten 97,960 pond, slagtvee 60,427 stuks, wild en gevogelte *f* 8351, eijeren 35,540, granen en zaden 4061½ last, aardappelen 1018 mud, ruw vlas en snuit van vlas 468,802 pond, gebakken steen en dakpannen 4,040,745 stuks, beenderen 519,000 pond, cichoreiwortelen 1,982,493 pond, paling 444,000 pond, gemalen schors 137,245 pond, paarden 63 stuks. Van de voornaamste handels-artikelen is zoowel de invoer als uitvoer toegenomen.

De binnenlandsche scheepvaart was levendig en het geheele jaar door waren de vrachtloonen voldoende, zoodat deze tak van nijverheid over het geheel gunstig was te noemen.

In 1853 waren in de verschillende gemeenten der provincie aanwezig: 3069 schepen, die niet tot de dienst der openbare middelen van vervoer behooren, met eenen inhoud van 49.939 tonnen; 106 scheepstimmerwerven, waarop in 1853 gebouwd werden 209 schepen, ter gezamenlijke grootte van 4237 tonnen.

Gedurende 1853 zijn in de verschillende havens dezer provincie binnengeloopen 680 en van daar uitgevaren 740 zeeschepen, als, binnengekomen: te Harlingen, 487 groot 93,690 tonnen; te Dockum 13, groot 686 tonnen; te Ee 12, te Makkum 59, te Workum 77, te Stavoren 17, te Lemmer 15. Uitgevaren zijn: te Harlingen 546 schepen, groot 99,214 tonnen, te Dockum 14, groot 705 tonnen, te Ee 10, groot 1038 tonnen, te Makkum 59, groot 1770 tonnen, te Workum 65, groot 8285 tonnen, te Stavoren 16, groot 2300 tonnen, te Lemmer 30, groot 3695 tonnen, — allen varende onder Nederlandsche vlag. Bij vergelijking van 1852, is er eene vermeerdering van 94 der binnengekomen en 76 der uitgevaren schepen.

De toestand der buitenlandsche scheepvaart is zeer gunstig geweest en, ten gevolge der hooge vrachtloonen, hebben de reederijen in 't algemeen voordeelige zaken gemaakt.

Gedurende 1853 werden afgebouwd: te Harlingen 2 schoonerschepen, groot 191 en 153 ton, 1 barkschip, groot 346 ton, en een tjalkschip, groot 72 ton, en te Lemmer een kofschip, groot 150 tonnen. In aanbouw was te Lemmer een schoonerschip.

Voor zoover uit de gemeente-verslagen konde worden opgemaakt, behoorden in 1853 in Friesland te huis 90 zeeschepen, waarvan te Leeuwarden 9, groot 1030 ton, Harlingen 40, groot 5981 ton, Dokkum 5, Makkum 1, Heeg 6, Gaastmeer 3, Schiermonnikoog 25 en Stavoren 1. Van de 6 laatsten is de tonnen-inhoud niet opgegeven.

HOOFDSTUK XVII. *Inrigtingen, in verband staande met de uitoefening van handel en andere bedrijven.* De bestaande verordeningen omtrent de maten en gewigten werden naar behooren gehandhaafd en de ingekomen rapporten deswege, zoo van de gemeentebesturen als van de arrondissements-ijkers, luiden in 't algemeen gunstig ten aanzien van hare opvolging door de ijkpligtigen.

Het reeds bestaande groot aantal beurt- en veerschepen in de provincie werd nog met drie vermeerderd, te weten: van Bakhuizen op Sneek, van Beets en Beetsterzwaag op Sneek, en van Oosterwolde op Gorredijk, heen en terug.

Het in dienst brengen der geconcessionneerde schroefboot tusschen Dockum en Leeuwarden konde door verschillende omstandigheden nog niet in 1853 plaats hebben.

De voortdurende verbetering der wegen werkte gunstig terug op de vermeerdering der middelen van vervoer te lande. Er werden twee nieuwe postwagendiensten aangelegd, als de eene van Gorredijk langs den nieuwen weg over Beetsterzwaag enz. naar Leeuwarden, en de andere van Gorredijk langs den nieuwen weg, over Langezwaag en Knijpe, naar Heerenveen.

De bestaande bepalingen op de openbare middelen van vervoer werden voldoende gehandhaafd.

De aangewende pogingen, om ook Friesland in het bezit van electro-magnetische telegraaflijnen te stellen, werden nog niet met gunstig gevolg bekroond. Ook de wenschen naar de daarstelling van spoorwegen bleven nog altijd onvervuld.

De broodzetting werd weder in 2 gemeenten afgeschaft en bestaat nog slechts in 20 gemeenten.

Het getal overtredingen van het provinciaal reglement op de botervaten was slechts 32, tegen 107 in 1850, 59 in 1851 en 44 in 1852. Daaruit kan worden afgeleid, dat de bestaande verordeningen geregeld werden opgevolgd.

Voor de ongelukkig gewordenen door den brand onder *Vollenhove*, met dankzegging, van N. N. uit *Sneek* ontvangen 2 coupons W. S., te zamen *f* 24.75.
Leeuwarden, 16 Augustus 1854. J. H. GUNNING.

SLOOTEN.

De **Heropening** van het Instituut van den Ondergeteekende zal plaats hebben op Vrijdag, den eersten September e. k.

POUTSMA.

*** Getrouwd:
Etten, (prov. Noord-Brabant), 21 Augustus 1854. L. FEITS Lz., van *Heerenveen*,
A. G. PEAUX.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene Dochter T. H. VROLIJK, geliefde Echtgenoote van P. van der FEER Cz.
Sneek, 16 Augustus 1854.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eene Dochter WEMELTJE FREIJER, geb. Blom.
Leeuwarden, den 17 Augustus 1854.

*** Heden beviel zeer vosrspoedig van een' welgeschapen Zoon, AAFKE TJALLINGII, geliefde Echtgenoote van
Harlingen, 18 Augustus 1854. Mr. A. G. van VELSEN WIERSMA.

*** Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen Zoon JANKE PARMA, geliefde Echtgenoote van
Harlingen, 20 Augustus 1854. H. BARON.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed na eene ongesteldheid van weinige dagen mijn geliefde
Echtgenoot de Wel Eerw. Zeer Gel. Heer BERNARDUS ANNES BRAND-
SMA, sedert 1797 tot 1840 Predikant te Wijnjeterp en Duurswoud, en laatst
als emeritus hier woonachtig, hij ontsliep zacht en kalm in den ouderdom van
bijna 90, en na eene gelukkige echtvereeniging van ruim 48 jaren.
Dankbaar voor zijn langdurig bezit wensch ik met mijne kinderen en behuwd-
kinderen Gode eerbiedig te zwijgen, hopende den afgestorvene eenmaal in de ge-
westen der Heerlijkheid te mogen wedervinden.

Dragten, den 10 Augustus 1854.

F. FABER.
Wed. B. A. BRANDSMA.

*** Mogt ik mij den 9 dezer verheugen over de geboorte eener welgeschapene Dochter, thans werd ik in den diepsten rouw gedompeld, doordien het den Almagtige behaagde, mijne geliefde Echtgenoote JANKE HARMENS DE BRUIJN, heden namiddag 2 uur, in den ouderdom van ruim 30 jaren, door den dood van mijne zijde weg te rukken, mij uit eene genoegelijke echtvereeniging van 6 jaren, nalatende drie Kinderen.

Zwaar valt mij het verlies van die brave Vrouw en der Kinderen zorgdragende Moeder en treur ik met haar hoogbejaarden Vader, Broeders en Zusters, en velen in wier achting zij zoo ruimschoots deelde, om haar gemis.

Gorredijk, den 16 Augustus 1854. P. STEENSMA.

*** Heden overleed de jongste onzer Lievelingen FROUKJE, oud een jaar en negen maanden.

Heeg, den 17 Augustus 1854.

H. POLLIUS FERWERDA.
T. A. FERWERDA — DOUMA.

Eenige kennisgeving.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 15 tot en met den 21 Augustus 1854 aangegeven: 10 Geboren, 16 Overleden, Gehuwd 2 paren.

Opgave der prijzen en aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 18 Augustus 1854, aan de Stadswaag te Leeuwarden.

PRIJZEN:	AANVOER:
BOTER: *f* 41.	1343 ¼ 264 ⅛ 105 $\frac{1}{16}$ vaten.
KAAS: „ 22.00. à *f* 27.75.	13224 Ned. ponden.

224ste **STAATS-LOTERIJ.**

Eerste Klasse.

1ste Trekk.		Nos. 6677, 12801, 6405 en 16587, ieder een prijs van *f* 1000. No. 18656, een prijs van *f* 2500.
2de	„	No. 8483, een prijs van *f* 1000. No. 18934, een prijs van *f* 1250.
3de	„	No. 7113, een prijs van *f* 20,000. Nos. 2023, 2651, 607, 19481 en 4925, ieder een prijs van *f* 1000. No. 9368, een prijs van *f* 1250. No. 12370, een prijs van *f* 5000.
4de	„	Geene.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam, 19 Augustus 1854.

Nederland.

Werk. Schuld.	2½	pCt.	61 $61\frac{3}{16}$ 61
Dito dito . .	3	„	72¾
„ „ . .	4	„	$90\frac{1}{16}$ 90⅛ 90⅛
Amort.-Synd.	3½	„	
Handel-Maats.	4½	„	123¾

Frankrijk.

Obligatiën . . .	3	pCt.	67¼

Rusland.

Ob. bij *H.* $\frac{1798}{1816}$	5	pCt.	102¼
Dito dito $\frac{1828}{1829}$	5	„	101¼
Dito bij dito . .	4	„	
Dito.	4½	„	87¼

Spanje.

Obligatiën . . .	1	pCt.	18⅜ $18\frac{9}{16}$ 18⅜
„ . . .	3	„	
„ Binnenl. à 6/m.	3	„	$33\frac{3}{16}$ $33\frac{9}{16}$ $33\frac{3}{16}$
Coupons Bewijzen . . .	5		

Portugal.

Te Londen. . .	3	pCt.	37⅛ 37⅜ 37⅜
„ Uitg.			14⅛

Oostenrijk.

Metaliek . . .	5	pCt.	68⅝ $68\frac{11}{16}$
„ (nieuwe)	2½	„	35 $35\frac{1}{16}$
„ „ $\frac{1851}{1852}$	2½	„	$34\frac{15}{16}$ $35\frac{1}{16}$
„ „ Amst.	5	„	78⅜ 78⅝
Dito dito 1854	5	„	78¼ 78½ 78¼

Nieuwe Weener Aand. v. 250 fl. 1854 *f* 219, 220; Mexic. 23¾; dito Onbep. 23¾; Peru 4½ pCt. 69⅜, ½; Thes. Amst. 105⅜.

Zondag 20 *Augustus.*

Spaansche 1 pCt. 18⅜, $\frac{5}{16}$. Binnenl. 3 pCt. 33¼. Metaliek 5 pCt. 69, 68⅞, $\frac{15}{16}$, ⅞, $\frac{13}{16}$, ⅞. Dito 1852 68¾. Dito 2½ pCt. 35, 34⅞. Dito 1854 5 pCt. 78¼, ⅛, $\frac{1}{16}$.

Prijzen der Buitenlandsche Coupons en Uitgelote Obligatiën.

Metaliek *f* 24.70. Div. in L st. *f* 11.67½. Engelsche Russen *f* 11.67½. Fransche *f* 55⅞. Belgische *f* 55⅞. Pruissische *f* 35¼. Hamb. Russen *f* 32¼. Russen in Zilv. R. *f* 35⅞. Papieren R. $10\frac{7}{16}$. Poolsche in fl. *f* 26⅝. Napelsche *f* 25.30.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEEUWARDEN, gedenken aan den minstaannemenden te besteden: De levering van **1700** Tonnen **BAGGELAAR TURF**, eerste soort, volgens in te dienen Monster en op Voorwaarden en Condities, daarvan ter Secretarie ter lezing liggende.

De Biljetten van inschrijving, met de Monsters (ten minsten tien Turven bevattende), moeten worden ingezonden vóór den 1 September e. k., terwijl tevens in het Biljet melding zal moeten worden gemaakt van het Veen, waaruit de Turf afkomstig is.

Binnen tien dagen na gemeld tijdstip, zal aan dengenen, aan wien de leverantie wordt toegekend, daarvan kennis worden gegeven.

Leeuwarden, den 21 Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
E. BLOEMBERGEN, *L. B.*
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE DOCKUM, maken door dezen bekend, dat de uitloting van *twee* aandeelen, in de geldleening dezer Gemeente, groot *f* 45,000, zal plaats hebben, in het Gemeentehuis aldaar, op Zaturdag den 26 dezer, des middags 12 ure.

Dockum, den 16 Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
E. JONGSMA.
De Secretaris,
A. VAN SLOOTEN,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DONIAWERSTAL, convoceren bij deze, ten verzoeke der respective Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van onderstaande dorpen, om te compareren, als die van:

Doniaga, op Zaturdag den 2 September 1854, des voormiddags ten 10 ure, en
Sintnicolaasga, op dienzelfden dag, des voormiddags ten 11 ure, in de Kerk te Sintnicolaasga.

Langweer, op Maandag den 4 September 1854, 's namidd. 1 ure,
Pastorie Langweer c. a., op dienzelfden dag, 's namiddags 2 ure,
Dijken, op dienzelfden dag, 's namiddags 2½ ure, en
Boornzwaag, op dienzelfden dag, 's namiddags 3 ure,
} in het Gemeentehuis te Langweer.

Broek, op Woensdag den 6 Sept. 1854, 's voorm. 10 ure, in de Kerk aldaar.
Goingarijp, op dienzelfden dag, 's namiddags 1 ure, in de Kerk aldaar.
Tjerkgaast, op Vrijdag den 8 Sept. 1854, 's voorm. 10 ure, in de Kerk aldaar.
Idskenhuizen, op dienzelfden dag, 's namiddags 2 ure, en
Legemeer, op dienzelfden dag, 's namiddags 2½ ure, in de Kerk te Idskenhuizen.

Ten einde: 1°. de Kerkvoogdij-Rekeningen over 1853 op te nemen en na welbevinding te arresteren; 2°. de Staten van Begrooting voor 1855 vast te stellen; 3°. te voorzien in de vacature van Kerkvoogd te Tjerkgaast in de plaats van J. F. de Jong; voorts te delibereren en te besluiten: *a.* die van Langweer en Tjerkgaast, op een voorstel van Kerkvoogden omtrent den afkoop van het voortdurend onderhoud van den thans bestaanden Zandweg, voor zoover daarbij betrokken, aan de gemeente Doniawerstal, indien die Weg door eenen Kunstweg mogt worden vervangen, en *b.* die van Langweer tevens: 1°. om uit de Kerkvoogdijbeurs aan den Ondermeester B. M. Maakal voor Kerk- en Orgeldienst eene toelage van *f* 25 's jaars te verleenen, aan te vangen met 1854, en 2°. een berigt aan te hooren, betrekkelijk eene circulaire van de Algemeene Synodale Commissie der Ned. Herv. Kerk omtrent de oprigting van een kerkelijk fonds ten einde te voorzien in de schraalste Predikants tractementen.

Langweer, den 18 Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN DE WOESTIJNE VOERMAN.
W. HOOGLAND, *Secretaris.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WESTSTELLINGWERF, convoceren de Hervormde Floreenpligtigen van de dorpen:
[illegible], op Woensdag den 23 Augustus 18[illegible], [illegible]middags 10 uur, ten huize van M. J. Schreur aldaar, en
Vinkega, op Donderdag den 24 aanvolgende, mede voormiddags 10 uur, ten huize van A. P. Koopmans, te Steggerdasloot,
beide ter benoeming van drie Gecommitteerden om mede te werken tot de aanstelling van Schoolonderwijzers in gezegde dorpen.

Wolvega, den 15 Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,
J. SICKENGA, *L. B.*
METZLAR, *Secretaris.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WIJMBRITSERADEEL, convoceren bij deze de Dijks-Floreenpligtigen van de onderscheidene dorpen dezer Gemeente (behalve die van Nijhuizum) elk in het zijne, om wegens ieder dorp in de Kerk of aan te wijzen plaats aldaar, op Woensdag den 6 September 1854, des voormiddags ten elf uur, één of twee VOLMAGTEN te stemmen, met last en volle magt op dezelve, om zonder ruggespraak, gezamenlijk met de overige Volmagten op de wijze bij artikel 10 der Zeedijks-Instructie bepaald, een voordragt te doen ter vervulling der Vacature van Dijkgraaf bij het Bestuur van Wijmbritseradeels c. a. Contributie Zeedijken, ontstaan door het verleend eervol ontslag als zoodanig aan den Heer S. van Welderen Baron Rengers.

Sneek, den 19 Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
M. BAKKER.
De Secretaris,
S. WIJBENGA.

Er wordt bekend gemaakt, dat **passagie** over de STEENEN PIJP in de Achteroms Delft te Stavoren, zal zijn **GESLOTEN** van af den 28 dezer tot nadere bekendmaking.

Wordt ter kennisse van de belanghebbenden gebragt, dat *de Brug gelegen bij de Leije over de Finkumervaart*, wegens vernieuwing derzelve, van af *heden* tot nadere bekendmaking voor de passage met Rijtuigen **ONBRUIKBAAR** is.

TURFBESTEDING TE EE,

van 400 Ton BAGGER- en 200 Ton LANGETURF. Monsters met opgave van prijs worden ingewacht op den 4 September, e. k., vóór 2 uur, bij den Kastelein BOERSMA, te Ee.

PUBLIEKE VERKOOP.

De Notaris A. T. HAAGSMA, te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van den Heer J. O. TERGUIN, qq., aldaar, en op regterlijke autorisatie, op Maandag den 4 September 1854, 's namiddags 4 uur, ten huize van Beukelaar, in de Posthoorn, buiten de voormalige Wirdumerpoort, aldaar, *provisioneel* veilen:

1. Eene *royale, hechte en welbetimmerde* HEEREN- en KOOPMANS-HUIZINGE, waarin sedert vele jaren met succes eene Kleedermakerij en Pelterij-affaire is gedreven, met ACHTER-GEBOUW, PLAATS, GROND, Bakken, massale Put, 2 doorloopende Privé's en verdere annexen, alles staande aan de Deinumer Zuipmarkt te Leeuwarden, letter F, no. 26, sectie C, no. 734, groot 2 roede 20 el, hebbende de Huizinge o. a. 15 groote en kleinere Kamers, waarvan 5 als *Intrek* zijn verhuurd aan den Heer J. Albarda, voor *f* 375 per jaar, tot 12 Mei 1855. Overigens in eigen gebruik bij den Heer D. van Erp.
2. Eene *hechte, wel onderhoudene* HUIZINGE, met PLAATS en ACHTER-GEBOUW, Regenwatersbak, massale Put en verdere annexen, staande in de Poststraat te Leeuwarden, lett. H, no. 109, sectie A, no. 519, groot 1 roede 5 el, verhuurd tot 12 Mei 1856, en wel: *het Benedengedeelte* met achterbovenzolder, aan den Heer IJ. T. van Erp, voor *f* 110 per jaar, en de *Intrek*, aan den Heer Reijzer, voor *f* 150 per jaar.

Te aanvaarden: perceel 1, den 12 Mei 1855, en perceel 2, den 12 Mei 1856; te bezigtigen op den verkoopdag van 's morgens 10 tot 's namiddags 2 uur.

FINALE VERKOOP EENER STELPHUIZINGE C. A. EN LAND,

onder Wolsum.

De Notarissen JORRITSMA, te Sneek en LEDEBOER, te Bolsward, zullen finaal verkoopen:

Eene voor weinige jaren geheel nieuw gebouwde, hechte en propere BOERENHUIZINGE, met SCHUUR en STALLING, HOVING en BOOMEN c. a., benevens 3 perceelen aller uitmuntendst en zeer vruchtbaar GREIDLAND en een strook RIETLAND, gelegen aan de Bolswarder Vaart en het Morra-Wieltje, nabij Vijfhuis onder Wolsum, te zamen gemeten op 6 bunder 9 roede 60 el, breeder bij Billetten omschreven.

Alles nagelaten en bezeten door wln. Gerrit Pieters Oppenhuizen en deszelfs Weduwe. Te aanvaarden uiterst 3 weken na de finale toewijzing.

Zijnde thans geboden: op perceelen 1 en 4 over het geheel *f* 1700 en *f* 170, per 36¾ vierk. roede op perceelen 2 *f* 475, 3 *f* 450 en 5 *f* 350.

Wie gading maakt, kome *heden* Dingsdag 22 Augustus, 's namiddags 2 uur, ter finale toewijzing bij Terpstra, in het Roodhert te Sneek. Condities te vernemen bij opgemelde Notarissen.

De Notaris OEBERIUS, te Sint Anna-Parochie, zal, op Zaturdag den 26 Augustus 1854, des namiddags te 6 ure, in de Herberg van T. A. Wassenaar Wed., aldaar, finaal verkoopen:

1. Een stuk vruchtbaar BOUW- of GARDENIERSLAND, groot in naam 1 bunder 14 roede, gelegen nabij het Hoogpad, onder Sint Anna-Parochie, sectie C, no. 372; verhuurd aan J. W. Pars, tot de herfst van 1858, voor 107 in het jaar; waarop per circa 92 roede geboden is *f* 1137.
2. Een stuk dito BOUW- of GARDENIERSLAND, groot in naam 1 bunder 83 roede, gelegen aldaar, genaamd *het Hoog*, sectie C, no. 380, bij R. IJ. Mulder en anderen in gebruik tot de herfst van 1856, voor *f* 180 in het jaar; waarop in 4 perceelen geboden is *f* 2437.

Te aanvaarden na het eindigen van den huurtijd, komende de huur van af 1855 voor de koopers.

DEZELFDE NOTARIS, zal, dan tevens provisioneel ter verkoop veilen: Eene HUIZINGE, gekw. no. 123, bestaande in 5 woningen, met BLEEK, ERF, c. a., staande en gelegen op het Noordend te Sint Anna-Parochie, bij den eigenaar Jan Jans Post en anderen bewoond; 12 Mei 1855 te aanvaarden.

De Notaris T. S. VAN DER LEIJ, te Langweer, zal, ten verzoeke van Mr. W. J. HEMSING, Advocaat te Balk en Mr. H. HIDDINGA, Procureur te Sneek, op Saturdagen den 2 September 1854 provisioneel en den 16 daaraanvolgende finaal, telkens des nademiddags ten 2 uren, ten huize van Jentje Sikkes de Jong, Kastelein te Oudega, bij strijk- en verhooggelden veilen en aan den genoegbiedenden verkoopen:

1. Eene uitmuntende en vruchtbare **ZATHE en LANDEN**, met HUIZINGE, SCHURE, HIEMINGE, HORNLEGER, BOOMEN en PLANTAGIE c. a., alles staande en gelegen te Colderwolde, gemeente Hemelumer Oldephaert en Noordwolde, groot over het geheel 46 bunder 58 roede 60 el, zoo Weid- als Hooilanden; in gebruik bij Meine B. van der Sluis en Zusters, tot Sint Petri en 12 Mei 1855.
2. Eene HOOPSTEE, bekend ten Kadaster der gemeente Koudum sectie D, nos. 850 en 955.
3. Een HUIS en ERF en stukje WEILAND, onder Oudega, bekend ten Kadaster van de gemeente Koudum, sectie D, nos. 404 en 723.

NIEUWE PLANKEN, ELLENS, LATTEN, WAGENS, PIJPEGALEN, PLOEG, ENZ.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op Vrijdag den 25 Augustus 1854, des voormiddags 10 uur, bij R. J. Niemendal, aldaar, verkoopen: Eene groote partij NIEUWE PLANKEN, van differente lengte, dikte en breedte, waarbij eene partij Dantziger, zeer geschikt tot Schoeihout, BRUGDEKKEN en KRUIPLANKEN van 2½, 2 en 1½ dikte, eene partij ELLENS, LATTEN, en groote PLOEG; voorts 6 GRINDWAGENS, KAPWAGEN, KAPCHAIS en eenige KRUIWAGENS (pijpegalen).

ER WORDT TE KOOP GEVRAAGD: Een overdekt **SNIKSCHIP**, groot drie à vier Tonnen. Adres met *franco* brieven aan PIETER VAN ARUM, te *Midlum*.

Uit de hand te koop:

Eene KOOPMANS-HUIZINGE, bestaande in: Voorhuis en Kamertje, twee Onder- en twee Bovenkamers, Keuken, PLAATS, Regenwaterbak, Pomp en Kelder, verder voorzien van vele gerijfelijkheden, staande en gelegen op de Nieuwebuuren te Leeuwarden, gekwoteerd lett. K, no. 204, waarin sedert eene reeks van jaren eene Kruideniers-Affaire met goed succes is en thans nog wordt uitgeoefend. Te bevragen bij den eigenaar aldaar.

Uit de hand te koop;

Eene onlangs opgerigte **SCHEEPSTIMMERHELLING**, met daarbij nieuw gebouwd HUISJE, zeer geschikt en voordeelig ter uitoefening der Scheepstimmer-affaire, gelegen aan de Echtenerbrug. Te bevragen bij SIPKE GEERTS, Koopman te Joure.

TE KOOP: Eene nette tweepaards BAROUCHETTE, zeer weinig gebruikt, voor 6 personen, met Knechtszitting, op patent-assen, bekleed met blaauw laken, vervaardigd in de Rijtuigfabrijk van den Heer Soeders, te Maarssen. Te bevragen met *franco* brieven bij den Ondergeteekende, Rijtuig-Fabrikant te Deventer. A. F. TE RIELE.

METALEN KRUIS.

De Ondergeteekenden, door tusschenkomst van den Heer Burgemeester dezer Gemeente, uitgenoodigd zijnde, om de deelneming aan het bijeenbrengen der benoodigde gelden, voor de oprigting van een *Nationaal Gedenkteeken* aan het METALEN KRUIS bij de viering van een Herinneringsfeest in het jaar 1856, te willen bevorderen, geven door deze aan hunne Stadgenooten te kennen, dat van heden af tot aan den 30 dezer maand, bij de twee laatsten hunner, op de lijsten van inteekening kan worden ingeschreven.

Zij noodigen daartoe allen beleefdelijk uit, aan wie de lijsten niet persoonlijk mogten worden aangeboden, onder bijvoeging dat ook de geringste bijdragen met erkentelijkheid zullen worden ontvangen.

J. G. VAN WAGENINGEN.
E. BLOEMBERGEN.
J. W. TROMP.

METALEN KRUIS.

In eene gehouden vergadering te Witmarsum is besloten om bij genoegzame deelneming eene Afdeeling van de vereeniging „*Het Metalen Kruis*" op te rigten. Ieder welke met dat Kruis begiftigd is, en genegen mogt zijn ook aan die vereeniging tot oprigting van zoodanige Afdeeling aan te sluiten, wordt verzocht daarvan met *franco* brieven opgaaf te doen aan een van de Ondergeteekenden.

T. SCHWARTZENBERG, te *Hichtum.*
U. F. BRUINSMA, te *Arum.*
H. J. RIJPMA, te *Witmarsum.*
J. F. MEIJER, te *Witmarsum.*

Dépôt

van Amerikaansche **WASCHPLANKEN**, benevens met zijde en katoen gefabriceerde **LAMPEKOUSJES**, welke veel zuiniger branden, uit de fabriek van den Heer J. A. Verkerk, te Utrecht. Blijft ook steeds voortgaan met het *verkoopen en ruilen* van WOLLEN DEKENS tegen 6 pd. wol en *f* 2.50.

Leeuwarden, 17 Augustus 1854. P. P. DE GROOT.

VARKENS-PESTILENTIE.

Om de ziekte der Zwijnen te voorkomen, neme men het krachtige, en voor de beesten niet onaangename middel van den Ondergeteekende, à 75 Cents voor elk dier berekend, te baat; terwijl het den zieken gegeven, de genezing bevordert, als de kwaal namentlijk niet reeds eene te hoogen graad heeft bereikt. Een berigt omtrent het gebruik vóór en in de ongesteldheid zelve is er bijgevoegd. — Ook debiteert hij met uitmuntend gevolg

D^R. ROCHE'S KINKHOESTMIDDEL,

à *f* 1 het fleschje. — Dit heilzaam medicament *alleen* voor uitwendig gebruik geschikt, bewijst zeer groote diensten, niet alleen in bovenstaande ziekte, maar ook in vele andere borstkwalen brengt hetzelve groote verlichting aan.

LEVERTRAAN VOOR DAMES,

de halve flesch voor *f* 1. De verandering die de beste levertraan èn in kleur èn in smaak door eene kleine kunstbewerking heeft ondergaan, is van zoo groot belang, dat dezelve zonder *tegenzin* kan worden gebruikt; ook is het geneeskrachtig vermogen daardoor in geenen deele verminderd; terwijl hij op de verzonden proeven, de goedkeuring van H H. Medici heeft mogen erlangen.

J. C. H. VAN HARINXMA,
Apotheker **op de Nieuweburen** *te Leeuwarden.*

Ik Ondergeteekende verklaar hiermede, dat mijne Vrouw eenen geruimen tijd aan slechte spijsvertering geleden heeft, de genotigde spijzen niet verdragen kon en altijd met maagpijnen en maagzuur geplaagd was. Men heeft haar allerhande middelen toegediend, doch alles bleef vruchteloos, tot wij eindelijk voor eenigen tijd eene bus **REVALENTA ARABICA** bij Eleveld kochten. Het gebruik van dit meel is niet genoeg aan te prijzen. Binnen weinige dagen begon het al beter en beter te worden en thans, na een paar dozen gebruikt te hebben, kan ik met een hart vol vreugde berigten, dat zij volkomen hersteld, gezond en vrolijk is. JAN VAN SANTEN,

Zwolle, Augustus 1854. *Mr. Bakker.*
buiten de Diezerpoort.

De overtuiging, dat **DU BARRY'S REVALENTA ARABICA** inderdaad heilzaam op de spijsverterings-organen werkt, kan iedereen gemakkelijk opdoen. Wie ze gebruikt, ziek of gezond, bespeurt er de werking van door vermeerderden eetlust en graagte in den maag die zij verwerkt; hij verlangt naar het etensuur en gebruikt zijn middagmaal met smaak.

Vele menschen, die den geheelen dag aan Lessenaar of Schrijftafel slijten of toch eene zittende bezigheid hebben, lijden aan spanning en drukking op de maag na den Maaltijd en aan pijn in de Maagkuil; hun raden wij aan de **REVALENTA** te gebruiken voor ontbijt of tusschenuurtje, hetzij met room of met een weinig wijn en suiker aangemaakt.

De prijs der **REVALENTA** is 87½ c., *f* 2, *f* 3.50, *f* 8, *f* 16; zij is te verkrijgen in onderstaande Dépôts.

Amsterdam, Verkoophuis; Assen, H. P. A. van Gorcum; Bolsward, S. S. Oosterbaan; Dokkum, A. Schaafsma; Franeker, K. Drager; Gorredijk, S. G. Zwart; Harlingen, P. L. Mirande Pz.; Hindelopen, David de Jong; Kollum, C. Nihot; Leeuwarden, J. J. van Haagen en A. van Wamel; Makkum, J. B. de Boer; Meppel, J. M. Barth; Sneek, P. T. Potma; Steenwijk, K. Timmermans en in de bekende Dépôts in de andere steden.

MEN GEBRUIKE DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY

VOOR ROOS, ZIEKE BEENEN, enz.

De echtgenoote van den Heer Eduard Cole, postbeambte in Salcomke bij Kingbridge, leed sedert jaren aan de Roos en andere huidziekte. Sedert eenigen tijd had zij ook een ongemak aan een harer voeten, alwaar eindelijk vier diepe gaten zich vertoonden met eene hevige ontsteking; zij was onder behandeling van eenige der bekwaamste heelmeesters, doch te vergeefs. Eindelijk gebruikte zij de zalf en pillen van Holloway, waarmede zij hare wonden heeft genezen en overigens volmaakt is hersteld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN	van *f* 0.80,	*f* 1.85,	*f* 3,	*f* 6.75,	*f* 13.50,	*f* 20.50.
POTJES ZALF	„	- 0.80,	- 1.85,	- 3,	- 7.05,	- 13.85,	- 20.50.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; Mej. de Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; P. T. POTMA, te Sneek; S. G. SWART, te Gorredijk; S. VISSER, te Lemmer; S. S. OOSTERBAAN, te Bolsward; alsmede te Londen, Holloway's Etablissement, Strand 244.

HARDDRAVERIJ

te DORDRECHT.

Bij gelegenheid der Algemeene Tentoonstelling van de Hollandsche ... van Landbouw, te houden op Zaturdag den 23 September 1854, ...

PRIJZEN: 1°. *Een stuk ZILVERWERK, ter waarde ...*
2°. *Een stuk ZILVERWERK, ter waarde ...*
en daarboven *f* 50 *in geld.*

Namens het Bestuur der Afdeeling Dordrecht en ... van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw,
Mr. H. A. NEBBENS STERLING, ...

Met consent van het Edel Achtb. Bestuur van Hennaarderadeel, ... de Kasteleins en eenige Liefhebbers te Rien, op Dingsdag den ... tus 1854 te laten Verharddraven, door Paarden die geen Prijs noch ... ben gewonnen (uitgezonderd als driejarige) en tot genoegen der Keurmeesters ...

Eene fraaije **PENDULE** TOT PRIJS, en
Twee **VAZEN** tot PREMIE.

De aangifte der Paarden 's middags ten 12 uur, ten huize van S. ... SMA, en de Draverij ten 2 uur.

KAATSPARTIJ TE BOZUM.

Met consent van het Gemeente-Bestuur van Baarderadeel, gedenken ... lein J. R. v. D. SCHAAF en eenige Liefhebbers te Bozum, den ... gustus, te laten Verkaatsen:

drie ZILVEREN LEPELS. Vrij te vereeren.

En den 25 te laten Verhardloopen, door Manspersonen die geen prijs ... gewonnen:

nader te bepalen PRIJS.

HARDDRAVERIJ TE DRAGTEN.

De Kastelein P. v. D. VLUGT, op de Pijp bij Dragten, en eenige ... bers, gedenken op Zaturdag den 26 Augustus, te laten Verharddraven ... door Paarden die geen prijs hebben gewonnen (uitgezonderd driejarige):

Een extra zware ZILVEREN TABAKSPOT en DITO KOMFOOR,

ter waarde van nagenoeg honderd Guldens.

Aangifte en Keuring bij genoemden Kastelein ten 12 ure, terwijl de harddraverij precies ten 2 ure een aanvang zal nemen.

Ter LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ wordt verlangd, een bekwaam

LETTERZETTER EN DRUKKER,

bij voorkeur van middelbaren leeftijd. Nader onderrigt met *gefrankeerde* brieven, ten Kantore dier Courant te Leeuwarden.

Een WAGENMAKERSKNECHT die het Rijtuigmaken geheel of ten deele verstaat, kan dadelijk vast werk bekomen bij S. J. RADERSMA, Wagenmaker buiten de voormalige Vrouwenpoort te Leeuwarden.

Een BLIKSLAGERSKNECHT, zijn werk grondig verstaande, kan terstond aan vast werk bekomen bij J. KOK Bz., Blikslager en Verlichter te Bolsward. — Men vervoege zich liefst in persoon of met *franco* brieven.

NB. Bij denzelven is tevens te bekomen eene aanzienlijke partij **MODERATEUR-** en alle andere soorten van **LAMPEN.**

Een VERWERSKNECHT kan dadelijk werk bekomen bij DIJKSTRA, ... Balk.

In een Gesticht te Harlingen wordt verlangd, eene ongehuwde VROUW of eene WEDUWE zonder kinderen, tusschen de 40 en 50 jaren oud, welke geschikt en bekwaam is om in hetzelve de huishoudelijke zaken te kunnen waarnemen en die tevens met kinders goed kan omgaan.

De gegadigden gelieven zich in persoon of met *franco* brieven aan te melden, voorzien van goede getuigschriften, onder letter W., bij de Boekhandelaren R. ... A. BOOMSMA, aldaar, bij wien nadere inlichtingen zijn te bekomen.

Degene welke bij abuis eene verkeerde OMSLAGDOEK heeft medegenomen op Woensdag den 16 Augustus ll., wordt vriendelijk verzocht dezelve te verruilen bij W. M. DE BOER, Kastelein buiten de Noorderpoort te Sneek.

Bij G. T. N. SURINGAR, Boekverkooper in den Rotterdamschen Erasmus op de Kelders te Leeuwarden, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

BLIKKEN IN HET LEVEN DER NATUUR.

WAAR BLIJVEN DE DINGEN?

NAAR HET HOOGDUITSCH VAN A. BERNSTEIN.

20 Cents.

Bij bovengenoemden is tevens gelegenheid tot plaatsing van een paar jonge vlugge **LETTERZETTERS**, welke zich met *vrachtvrije* brieven ter Drukkerij kunnen adresseren.

H. A. M. ROELANTS, te Schiedam, heeft verzonden:

ALAMONTADE,

DE GALEISLAAF,

DOOR

HEINRICH ZSCHOKKE.

Naar het Hoogduitsch door Dr. J. O. JOSSET.

Tweede Druk.

VOLKS-UITGAVE.

in één deel (ingenaaid) kompleet *f* 1.30; gebonden in keurig linnen band is de

PRIJS *f* 1.50.

DE ALAMONTADE van den grooten ZSCHOKKE, is in ons vaderland te ... stig bekend om eenige aanbeveling daarvan hierbij te voegen. Ten einde tot *algemeene* verspreiding mede te werken, is de uitgever tot deze *zeer goedkoope uitgave* besloten, terwijl hij de hoop voedt, dat een groot debiet, hem in ... verwachtingen niet te leur zal stellen.

Bij J. DE LANGE, te *Deventer*, ziet het licht:

LEESBOEK OVER DE MESTMAKERIJ,

DE WIJZE VAN

bemesting en vruchtbaarmaking van den grond,

TEN GEBRUIKE DER PLATTELANDS SCHOLEN

DOOR

Dr. L. MULDER,

Leeraar aan de Technische School te Utrecht.

EENE DOOR DE OVERIJSSELSCHE VEREENIGING TOT ONTWIKKELING VAN PROVINCIALE WELVAART TE ZWOLLE BEKROONDE PRIJSVRAAG.

137 pag. kl. 8vo. Prijs *f* 0.35.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.